BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO BỘ Y TẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC - ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

ĐỖ VIẾT THẮNG

ĐẶC ĐIỂM LÂM SÀNG, CẬN LÂM SÀNG VÀ BƯỚC ĐẦU ĐÁNH GIÁ HIỆU QUẢ ĐIỀU TRỊ CỦA COLCHICINE Ở BỆNH NHÂN BỆNH LÝ VIÊM MÀNG NGOÀI TIM CẤP SAU NHỒI MÁU CƠ TIM

Chuyên ngành: Nội khoa

Mã số: NT 62.72.20.50

LUẬN VĂN TỐT NGHIỆP BÁC SỸ NỘI TRÚ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: PGS. TS. PHẠM MẠNH HÙNG

THÁI NGUYÊN - NĂM 2013

Số hóa bởi Trung tâm Học liệu *http://lrc.tnu.edu.vn*

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan công trình nghiên cứu trong bản luận văn này là do bản thân tôi thực hiện, những số liệu trong luận văn này là trung thực.

Hà Nội, ngày 12 tháng 11 năm 2013

Tác giả

Đỗ Viết Thắng

Số hóa bởi Trung tâm Học liệu *http://lrc.tnu.edu.vn*

LỜI CẢM ƠN

Nhân dịp hoàn thành luận văn tốt nghiệp Bác sỹ nội trú, tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, Phòng đào tạo Sau đại học, Bộ môn Nội (trường đại học Y - Dược Thái Nguyên), Bộ môn Tim mạch (trường đại học Y Hà Nội), Ban giám đốc Bệnh viện Bạch Mai, Ban lãnh đạo Viện tim mạch đã giúp đỡ và tạo mọi điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu khoa học.

Tôi xin được bày tỏ lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc tới ***PGS. TS. Phạm Mạnh Hùng****. Thầy đã hướng dẫn và dạy dỗ tôi trong suốt quá trình học Nội trú, luôn đòi hỏi ở tôi cách học phải gắn bó với lâm sàng.Những bài học thầy hướng dẫn, những tình huống lâm sàng thầy đã chỉ bảo sẽ mãi là những hành trang quý báu cho tôi trong cuộc đời làm thầy thuốc sắp tới.*

Tôi xin được trân trọng cảm ơn ***PGS. TS. Dương Hồng Thái*** *- Chủ nhiệm Bộ môn Nội, Trường đại học Y- Dược Thái Nguyên - người Thầy luôn tạo mọi điều kiện, khuyến khích, động viên tôi cũng như các thế hệ Bác sỹ nội trú phải luôn nỗ lực học tập và hoàn thiện bản thân.*

Tôi xin được trân trọng cảm ơn ***PGS.TS.Nguyễn Tiến Dũng*** *- người Thầy, người chắp cánh cho tôi, cũng như tạo điều kiện cho tôi học tập và hoàn thiện bản thân.*

Tôi xin được trân trọng cảm ơn ***Ths. Văn Đức Hạnh****- người Thầy, người Anh đã tận tình chỉ bảo, dẫn dắt tôi trong những bước đầu bỡ ngỡ khi bước vào lĩnh vực tim mạch.*

Tôi xin chân thành cảm ơn ***GS.TS. Nguyễn Lân Việt, PGS. TS. Đỗ Doãn Lợi, PGS.TS Nguyễn Lân Hiếu, TS.Trần Văn Đồng, TS. Nguyễn Ngọc Quang, TS. Nguyễn Trọng Hiếu, TS. Lưu Thị Bình, TS. Nguyễn Thị Liên, Ths. Lê Hùng Vương*** *- các thầy, cô luôn là tấm gương sáng để tôi học*

tập và noi theo.

Tôi xin gửi lời cảm ơn tới ***Th.Lê Xuân Thận, ThS. Trần Bá Hiếu, ThS. Nguyễn Hữu Tuấn, Ths. Đinh Huỳnh Linh, Ths. Nguyễn Anh Quân, BS. Lê Võ Kiên*** *- những người Thầy, người anh đã tận tình chỉ bảo, giúp đỡ tôi trong thời gian học nội trú cũng như hoàn thành luận văn.*

Tôi xin được cám ơn tất cả các cô, chú, anh, chị bác sỹ, điều dưỡng, hộ lý và nhân viên của khoa nội I, II, II, khoa HSCC bệnh viện đa khoa trung ương Thái Nguyên, phòng C1, C3, thông tim - Viện tim mạch, Bệnh viện Bạch Mai đã tạo mọi điều kiện thuận lợi cho tôi trong suốt 3 năm học nội trú và hoàn thành luận văn này.

Tôi muốn chân thành cảm ơn 202 bệnh nhân trong nghiên cứu và tất cả những bệnh nhân tôi đã điều trị trong thời gian học nội trú.Họ luôn là những người Thầy lớn, là động lực thúc đẩy tôi không ngừng học tập, nghiên cứu.

Cuối cùng, tôi muốn bày tỏ tình yêu và sự biết ơn với ***bố, mẹ, vợ cùng hai con gái, anh, chị, gia đình, bạn bè và tập thể Nội trú*** *đã luôn ở bên động viên, chia sẻ và tạo mọi điều kiện tốt nhất cho tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu khoa học.*

Hà Nội, ngày 12 tháng 11 năm 2013

Đỗ Viết Thắng

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

$\overline{X} \pm s_x$: Trung bình ± độ lệch chuẩn.

BN : Bệnh nhân.

CK : Creatine phosphokinase.

CK-MB : Isoenzym của creatine phosphokinase.

ĐMV : Động mạch vành.

ĐTĐ : Đái tháo đường.

EF : Phân suất tống máu thất trái.

HATT : Huyết áp tâm thu.

HDL-C : High density lipoprotein (Lipoprotein có tỷ trọng cao).

LDL-C : Low density lipoprotein (Lipoprotein có tỷ trọng thấp).

n, % : Số bệnh nhân, tỷ lệ phần trăm.

NMCT : Nhồi máu cơ tim.

RLLM : Rối loạn lipid máu. :

RV : Ra viện

THA : Tăng huyết áp.

TnT : Troponin T.

VMNT : Viêm màng ngoài tim

VV : Vào viện

MỤC LỤC

Phụ bìa .....

Lời cam đoan .....

Lời cảm ơn .....

Danh mục chữ viết tắt .....

Mục lục .....

Danh mục bảng .....

Danh mục biểu đồ .....

Danh mục hình, sơ đồ .....

Đặt vấn đề 1

Chương 1: Tổng quan tài liệu 3

1.1. Đại cương về nhồi máu cơ tim 3

1.2. Đại cương về viêm màng ngoài tim cấp sau nhồi máu cơ tim 4

1.3. Biến chứng của viêm màng ngoài tim cấp sau nhồi máu cơ tim 14

1.4. Điều trị viêm màng ngoài tim cấp sau nhồi máu cơ tim 15

Chương 2: Đối tượng và phương pháp nghiên cứu 20

2.1. Đối tượng nghiên cứu 20

2.2. Phương pháp nghiên cứu 21

2.3. Phương pháp nghiên cứu 22

2.4. Chỉ tiêu nghiên cứu 23

2.5. Tiêu chuẩn đánh giá trong nghiên cứu 24

2.6. Phương pháp thu thập số liệu 30

2.7. Phương tiện nghiên cứu 30

2.8. Xử lý số liệu 30

2.9. Đạo đức trong nghiên cứu 30

Chương 3: Kết quả nghiên cứu 32
3.1. Đặc điểm của tối tượng nghiên cứu thời điểm nhập viện 32
3.2. Đặc điểm lâm sàng của nhóm bệnh nhân có viêm màng ngoài tim 36
3.3. Bước đầu đánh giá hiệu quả điều trị của chlchicin trong bệnh lý viêm màng ngoài tim cấp sau NMCT 47
Chương 4: Bàn luận 50
4.1. Đặc điểm chung của nhóm đối tượng nghiên cứu 50
4.2. Một số đặc điểm của nhóm bệnh nhân viêm màng ngoài tim cấp sau nhồi máu cơ tim 52
4.3. Bước đầu đánh giá hiệu quả điều trị colchicin trong bệnh lý viêm màng ngoài tim cấp sau nhồi máu cơ tim 59
Kết luận 62
Khuyến nghị 64
Tài liệu tham khảo 65
Bệnh án nghiên cứu .....
Danh sách bệnh nhân .....

DANH MỤC BẢNG

Bảng 1.1. Chỉ định của colchicin 19
Bảng 1.2. Liều hiệu chỉnh của colchicin 20
Bảng 1.3. Phân độ Killip 25
Bảng 1.4. Thang điểm đau Likert 29
Bảng 3.1. Đặc điểm chung nhóm bệnh nhân nghiên cứu 32
Bảng 3.2. Triệu chứng cận lâm sàng của nhóm bệnh nhân nghiên cứu 34
Bảng 3.3. Đặc điểm điều trị của nhóm bệnh nhân nghiên cứu 35
Bảng 3.4. Đặc điểm lâm sàng VMNT cấp sau NMCT 39
Bảng 3.5. Đặc điểm ECG và ECHO 41
Bảng 3.6. Dấu ấn sinh học và VMNT cấp sau NMCT 42
Bảng 3.9. So sánh đặc điểm cận lâm sàng ra viện 45
Bảng 3.10. So sánh các biến cố tim mạch 46
Bảng 3.11. So sánh đặc điểm lâm sàng nhóm bệnh - nhóm chứng 47
Bảng 3.12. So sánh đặc điểm cận lâm sàng nhóm bệnh - nhóm chứng 47
Bảng 3.13. Hiệu quả điều trị triệu chứng đau ngực của colchicin 48
Bảng 3.14. So sánh triệu chứng cận lâm sàng ra viện nhóm bệnh - nhóm chứng 48
Bảng 3.15. Tần suất tử vong và tái nhập viện của nhóm bệnh - nhóm chứng 49
Bảng 4.1 Yếu tố nguy cơ tim mạch 51
Bảng 4.2. Đặc điểm lâm sàng VMNT cấp sau NMCT 54

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1. Triệu chứng lâm sàng của nhóm bệnh nhân 33
Biểu đồ 3.2. Tỷ lệ viêm màng ngoài tim cấp sau nhồi máu cơ tim 36
Biểu đồ 3.3. Tỷ lệ nam - nữ nhóm bệnh nhân VMNT sau NMCT 37
Biểu đồ 3.4. Yếu tố nguy cơ tim mạch ở bệnh nhân NMNT cấp sau NMCT 38
Biểu đồ 3.5. Phân độ Killip và VMNT cấp sau NMCT 39
Biểu đồ 3.6. Vị trí nhồi máu cơ tim và viêm màng ngoài tim cấp 40
Biểu đồ 3.7. Tái thông mạch máu và VMNT cấp sau NMCT 41
Biểu đồ 3.8. Thời gian nằm viện của hai nhóm có và không VMNT 46
Biểu đồ 3.9. Thời gian nằm viện của nhóm bệnh - nhóm chứng 49

DANH MỤC HÌNH, SƠ ĐỒ

Hình ảnh 1.1. Giải phẫu màng ngoài tim (Atlat giải phẫu người) 6
Hình ảnh 1.2. Điện tâm đồ viêm màng ngoài tim cấp sau PCI 10
Hình ảnh 1.3. Tràn dịch màng ngoài tim trên siêu âm 11
Hình ảnh 1.4. Cây colchium antumnale và cấu trúc hòa học colchicin 17
Hình ảnh 1.5. Cơ chế tác dụng của colchicin 18

Sơ đồ 2.1. Sơ đồ nghiên cứu 31